

minderden debit zo daar (als in 176 $\frac{3}{4}$ maar bestaand hebbende in 19.604 ponden), als elders, genootsaakt is geweest den 3 augustus 1764 te besluiten qualificatie te geven dat metaal met 40 percento zuivere winst boven de factuurprijzen (dat 75 percento uitmaakt op de Nederlandsche aanrekening) van de hand te zetten, gelijk wij in oktober daaraan de eer gehad hebben U Wel Edele Hoogachtbare te bedeele, zijnde 'er tegens die prijs ter gemelde kuste in 176 $\frac{4}{5}$ verkogt 48.394 lb., dat wel minder is als in 176 $\frac{3}{5}$, doch ook vrij meer als in 176 $\frac{3}{4}$. Fol. 46r-v.

(Met het zout ging het in genoemde drie jaar beter. In 1762/63 is er 134 $\frac{25}{46}$ last met 432 $\frac{1}{2}$ % winst verkocht, in 1763/64 188 $\frac{15}{46}$ last met 363 $\frac{3}{4}$ % winst en in 1764/65 211 $\frac{1}{2}$ last met 359 $\frac{3}{4}$ % winst. In het laatste jaar is de prijs weliswaar wat gedaald, maar de afzet toegenomen.)

Op het door U Wel Edele Hoogachtbare onder diverse remarques en consideratiën wegens de berekening van 't goud dat daar word ingezameld, ter nedergestelde, dat 'er, indien het goud de Compagnie te staan komt op f 401,17,3 $\frac{15}{32}$, geen reden schijnt om het herwaarts maar tot f 331,10,- 't marq fijn te doen aanrekenen, mitsgaders liefst te zullen zien dat de aanrekening geschiede overeenkomstig dies waare inkoopsprijs, moeten wij in eerbied rescribereen dat ons tot heeden geene redenen zijn voorgekomen om daarin tans weder verandering te maken. En wij menen, hoe verschillende de sentimenten dezen aangaande, zelfs van de successive bediendens daar ter custe, geweest zijn, dat de aanrekening van 't goud tegens de laatstgenoemde prijs de beste en zekerste weg is om over de avancen van de lijwaten die er tegen getrocqueert worden, te kunnen oordeelen. Want, schoon bij Padangsche resolutie van den 3 september 1762 gezegt word dat het goud sedert de opengestelde vrije vaart geresen was tot f 401,17,3 $\frac{15}{32}$, zoo blijkt evenwel bij die van den 30 may 1760, die wel ruim twee jaaren vroeger, doch ook teffens in een tijdstip genomen is dat het meest in aanmerking komt, wijl toen de vrije vaart nog in zijn volle fleur was, dat het goud tegen f 378 aangerekend wordende (zooals doen nog geschiede), zulks niet na de zuivere waarde, maar 'er boven was, ja bij de negotieboeken niet hoger wierd ingenomen, als tot rds. 20,- de thail ruim, 'twelk gesteld op 21 $\frac{1}{2}$ carraat, na aftrek van 3 percento smelt en circa $\frac{1}{18}$ percento essay verlies, nog niet wel de waarde van het goud tot f 331,10,- 't marq fijn brengen kon. Invoegen dat hetgeene de goudrekening te voren bleef ten faveure der winstreekening wierd gebragt, buiten dat bij de Padangse brief van den 31 oktober 1763, toen 'er al bij de twee jaren instantiën gedaan waren om het goud tegens f 378,- te mogen aanrekenen, blijkt dat deze hogere berekening als f 331,10,- ten doele hadt om de winsten van het comptoir uiterlijk voordeliger te doen voorkomen. Zijnde het inmiddels niet alleen zeer apparent dat, zo het goud door de vrije vaart zo excessive in prijs gerezen is, dat mineraal, zedert dat dien handel ingetrokken is, weder merkkelijk moet gedaald zijn, temeer nu den particulieren vervoer van hetzelfde, zowel hier als op de westkust verboden, en het ook, zedert dat den aanbreng van lijwaten alleen voor de Compagnie gereserveert is, door andere niet zeer gezogt wordt. Maar wij mogen wel zeggen zeker dat dat mineraal, zo niet beneden, dan tenminsten voor de prijs waarvoor herwaarts aangerekend, ook ontvangen wordt.

Fol. 46v-49r.

(In de brief van 24 mei 1764 is het bestuur bericht dat de bezwaren geen reden tot verandering in de in rekening gebrachte prijs waren, tenzij onomstotelijk wordt aangetoond dat het goud op Sumatra's Westkust meer waard is. Dit liet het bestuur na en het bedankt in de brief van 15 september 1764 dat het de inkomsten op de oude manier mag berekenen, daar dit eigenlijk achter hun verzoeken verscholen lag. Daarom wordt het goud onveranderd tegen f 331,10,- in rekening gebracht. Om aan Heren XVII duidelijk te maken waarom het goud te Batavia niet tegen de zuivere inkoopsprijs in rekening wordt gebracht, zal alles wat hierover sinds 1752 vanuit Nederland en weer terug geschreven en besloten is, alsmede de beantwoording op de extracten uit de brieven uit Nederland, samengevat worden. [fol. 50] Daaraan wordt toegevoegd wat er sinds 1761 in de correspondentie met Sumatra's Westkust over geschreven is. Deze stukken worden in een aparte bundel met deze brief meegezonden.